

Bron 6

Nieuwsbrief voor IVN Born - Land van Swentibold

nummer : 161
zomer: 2025

ivn natuur
educatie

De IVN missie: het IVN laat je leren van de natuur en verrijkt daarmee je leven. Het laat je nadenken over je gedrag en motiveert je tot milieubewust handelen.

Inhoud:

- 3 Hallo beste IVN-ers
- 4 Au revoir Wil
- 6 50 jaar inzet voor het behoud van knotbomen in het Land van Swentibold
- 10 Jubilarissen werkgroep "Behoud Knotbomen
- 12 50 jarig jubileum van onze Werkgroep Behoud Knotbomen op 28 juni!
- 13 Gedachten en Dankbaarheid over 50 jaar Werkgroep Knotbomen
- 15 "O krinklende winklende waterding met het zwarte kabotseken aan"
- 17 Een shot wilgenknot
- 18 Hulde voor de marketensters van onze jubilerende Knotgroep
- 19 Maas Cleanup
- 20 Nieuw verplaatsbaar uitkijkpunt denkt de grens weg in Rivierpark Maasvallei
- 21 Beegse Maasvallei opent Romeins panoramaplatform in Grevenbicht
- 23 "Vervolgcurcus herkennen van vogels"
- 24 Wandelen langs de Vloedgraaf
- 25 Gids of locatie nodig?
Oproep: Wespenstichting zoekt verhuisplaatsen voor wespennesten
- 26 Colofon en contributie
- 27 Activiteitenprogramma

Ook de gemeente Sittard-Geleen-Born steunt het IVN

Na zoveel jaren een nieuwe voorzitter, het zal even wennen zijn voor iedereen, ook voor mezelf.

Langs deze weg wil ik me graag even voorstellen

Wim Wackers dus, 64 jaar oud, opgegroeid in Holtum en woon al 40 jaar samen met mijn vrouw Carla in Schipperskerk. Onze 4 kinderen hebben verspreid door Nederland hun eigen plekje

gevonden. We zijn ondertussen opa en oma van Lou (4j) en Lauren (1j). Als (ambulant) begeleider werk ik in de zorg voor mensen met een beperking. Daarnaast ben ik graag buiten, werkend in de tuin, wandelend of fietsend in de omgeving en houd ik van fietsvakanties. Met een boek op een rustig plekje is ook fijn.

In 2015/16 heb ik de opleiding tot Natuurgids bij het IVN gevolgd, vooraf gegaan door een aantal vogelcursussen. Een paar excursies per jaar gids ik wandelingen, mijn voorkeur hebben de vogelexcursies. Ik ben lid van de steenuilenwerkgroep van ons IVN, verricht her en der hand en spandiensten, en vraagt het Natuurleerpad Schipperskerk tevens mijn inzet.

Tevens ben ik bestuurslid van de Stichting Beegse Maasvallei, penningmeester van de Volkstuinvereniging Born, lid van de Klankbordgroep Koeweide / Trierveld van het Project Grensmaas en dijkwacht bij hoog water in de Maas.

Langzaam zullen taken van Arno naar mij schuiven. Samen met het bestuur en de werkgroepen zullen we knokken voor behoud van de natuur. We willen zoveel mogelijk mensen door middel van excursies, lezingen enz. laten genieten van onze mooie omgeving.

Ik verheug me ook op de samenwerking met alle andere organisaties zoals IVN's, gemeente, scholen en verenigingen in onze regio.

Wim Wackers

Weer moesten we afscheid nemen van een geweldig iemand.

Vanaf deze plek willen alle IVN-ers José heel veel sterkte toewensen, voor haar is het gemis het grootst, een leegte die niet op te vullen is. Zij was, toen Wil zijn functie op DSM neerlegde, degene die het initiatief nam te informeren of het IVN iets voor Wil zou kunnen betekenen. Wil, een doener, nu ineens thuiszitten leek haar geen optie. Zo startte voor Wil een nieuwe carrière die moeilijk weer te geven is zonder iets te vergeten.

Als eerste te vermelden zijn vakanties met José, met de caravan naar Frankrijk. Gevolg hiervan was dat Wil zich al snel

meldde voor Franse les.

Daarnaast was er zijn bereidheid klaar te staan voor ieder die een beroep op hem deed. Zijn vaardige handen maakten hem tot een altijd bezig iemand, die voor elk probleem een oplossing zocht en vond. Vervolgens alles wat hij ondernam tot in de perfectie uitvoerde en daarbij, niet onbelangrijk, de kosten goed bewaakte.

Niet alleen zijn handen stelde hij beschikbaar, ook stelde hij zijn hart open voor minderbedeelden en/of gehandicapten. Ik denk aan de vele uren die hij vrij maakte om deze mensen aangename uren te bezorgen. Voor de kinderen uit de hele regio zorgde hij dat de speeltoestellen in “De Paddestoel”, de speeltuin in Born, er mooi en vooral veilig bijstonden. Zijn grootste trots was het kinderbadje dat hij mee ontwierp en waarvoor hij jaren zorg droeg.

Daarnaast was er ook groentetuin, waardoor velen konden meegenieten van de door hem geteelde groenten en vruchten. Wil gebruikte de vruchten ook om er jam of sappen van te maken, lekker op de boterham en in de yoghurt. Op zijn biologische geteelde producten was hij heel trots.

Voor vrienden en bekenden was geen klus hem te veel.

Een hoofdstuk apart vormde ons IVN. Bij alle werk dat er te doen stond, maakte hij mee plannen, paste op de centen, ging aan de slag.

Een (dat is zeker!) onvolledige opsomming: de Knotploeg, d'n Haof, in en om de Gaard, in en om Bron 6, 't Schöpke, de brug, de gedachtenistafel, voorbereidingen voor diverse activiteiten, insectenhôtels, milieudagen, een lik verf hier een schroefje daar en..... alles wat ik dus vergeten heb.

Geen wonder dat de Koning hem enkele jaren geleden beloonde met een dik verdiend lintje.

Naast een volle werkdag moest er ook nog fanatiek gesport worden. Fitheid, gezondheid was voor hem een belangrijk thema en daar deed hij dus veel voor.

Toch waren er de laatste jaren wel eens signalen dat het niet meer altijd zo gemakkelijk ging.

Zijn overlijden verraste ons allen, zo snel, zo plotseling. Wil, dank je voor alles, je was een fijn mens.

We hopen met zijn allen een steun te zijn voor José, die we veel kracht toewensen en hopen dat zij nog lang in ons midden zal blijven.

Mieke

50 jaar inzet voor het behoud van knotbomen in het Land van Swentibold

Born

In het najaar van 1975 werd de IVN-werkgroep “Behoud Knotbomen” opgericht – een initiatief dat inmiddels 50 jaar bestaat en nog altijd springlevend is. Wat begon als een kleinschalige actie vanuit idealisme, groeide uit tot een goed georganiseerde, toegewijde ploeg vrijwilligers die zich al een halve eeuw inzet voor het behoud van karakteristieke knotbomen in onze regio.

Van advertentie tot actieve werkgroep

De werkgroep werd in 1975 opgestart door Cas van Heugten, die via een oproep in het weekblad “Maas en Mijn” mensen zocht om te helpen bij het knotten van bomen.

Cas van Heugten de initiatiefnemer en een van de oprichters van de IVN-werkgroep “Behoud Knotbomen”

Onder de enthousiastelingen van het eerste uur bevonden zich Frits en Leonie van Beek met hun jonge zoon Martin, Wim en Maria Meulenberg, Sjeng Ariaans en Marion, Jan en Yolanda Lips en Leo van Witsen. Allen brachten hun eigen gereedschap mee en dankzij Leo – destijds schipper – konden al beschikken over ladders en zelfs een motorzaag. Zijn Volkswagenbusje met imperial werd ingezet voor het vervoer van de materialen.

De eerste knotplek en uitbreiding

De eerste boom die onder handen werd genomen stond bij de Holtumtermolen, een verwaarloosde, dikke knotpopulier langs de Geleenbeek. In de jaren die volgden breidde het werkterrein zich uit naar onder andere het Hondsbroek, de Graetheide, Holtum-Noord, de Kingbeek bij Illikhoven en de Rollen. De werkgroep trof soms knotbomen aan met uitlopers van wel 35 cm dik – een forse uitdaging om veilig te snoeien en de boom om te vormen tot een knotboom met kans van overleven.

Professionalisering en uitbreiding

Met subsidies van de provincie en later het Wereld Natuurfonds konden betere en duurzamere gereedschappen worden aangeschaft. De verzameling groeide zodanig dat centrale opslag noodzakelijk werd. Aanvankelijk gebeurde dit in de Gaard, van waaruit met een aanhangwagen werd gewerkt. In 2007 kreeg de werkgroep de beschikking over een eigen *knotkar*, waarmee alle gereedschappen efficiënt vervoerd kunnen worden. Sindsdien kan men spreken van een soepel “professioneel opererende knotploeg”, die her en der in het Land van Swentibold haar activiteiten uitvoert.

Werkwijze en tradities

De werkgroep is actief van november tot april, elke derde zaterdag van de maand. Het seizoen start sinds 2003 met de landelijke Natuurwerkdag op de eerste zaterdag van november. Jaarlijks vindt in oktober een overleg plaats in het knusse Bron 6. Tijdens knotdagen wordt gezorgd voor koffie en een lunch met traditionele erwtensoep – jarenlang bereid door moeder Van Heugten en later Henny de Mooij, maar ook anderen springen bij.

Aan het werk langs de Kingbeek aan door de werkgroep geplante knotwilgen tussen Obbicht en Grevenbicht

Het belang van knotbomen

De oorsprong van knotbomen ligt bij de mens. Al eeuwenlang worden met name in de Lage Landen jonge wilgen bewust geknot. Hierdoor ontstaat een dikke stronk waaruit telkens nieuwe wilgentwijgen uitlopen. Deze twijgen, ook wel tenen genoemd, werden gebruikt voor onder andere vlechtwerk (zoals manden) en in de vakwerkbouw. Ook diende het hout als materiaal voor gereedschapsstelen of voor het maken van tuunen: afscheidingen in weilanden.

Toen het gebruik van dit hout afnam, raakten knotbomen steeds minder in onderhoud en verdwenen ze geleidelijk uit het landschap.

Niet elke landeigenaar is blij met knotbomen op of langs zijn land, omdat het onderhoud arbeidsintensief is. Wanneer een knotboom niet regelmatig – eens in de 3 tot 7 jaar – wordt geknot, wordt hij topzwaar en kan de kruin uitscheuren.

De ecologische waarde van knotbomen in het landschap

Knotbomen zijn niet alleen sfeervol en beeldbepalend in het landschap, maar zijn ook een belangrijk onderdeel van de biotoop. Ze bieden nest- en schuilgelegenheid aan allerlei vogels. De holtes in de deels verrotte boomstronken zijn ideale broedplaatsen voor onder andere de steenuil, talloze mezensoorten en andere hollenbroeders.

De vaak vermolmden delen van de knotbomen vormen een uitstekende leefomgeving voor insecten, kevers, spinnen, larven en andere kleine dieren, die op hun beurt weer een voedselbron zijn voor insecteneters.

Soms groeien er zelfs struiken en planten binnenin de knotbomen, zoals vlier, wilde akelei en varens.

Daarnaast dragen boomgaarden in het voorjaar bij aan de biodiversiteit door bloesems die insecten aantrekken, en leveren ze in de herfst vaak een rijke en smakelijke oogst op.

Waarschijnlijk de oudste knotboom met een omtrek van 4,5 meter in het land van Swentibold, Limbricht

Doel en toekomst

De werkgroep Behoud Knotbomen zet zich in om deze bomen voor verdere ondergang te behoeden, door het uitvoeren van onderhoud en vervolgens periodiek de bomen te snoeien en waar mogelijk te zorgen voor aanplant en onderhoud van nieuwe knotboompjes. De beloning voor de vrijwilligers is niet alleen de gezamenlijke inzet en de overheerlijke erwtensoep, maar vooral de voldoening bij het zien van de gesnoeide knotboom.

"Hij staat er weer prima bij, mede dankzij mijn actie!"

Viering 50-jarig bestaan

Ben jij ooit lid geweest of betrokken geweest bij de werkgroep? Meld je dan aan voor deze feestelijke bijeenkomst via e-mail:

50jaarivnbehoudknotbomen@gmail.com. Je kunt je ook aanmelden via het secretariaat van IVN Born (ivnborn.secretaris@gmail.com) of bij de coördinator van de werkgroep (casvanheugten@gmail.com).

We hopen je te verwelkomen op 28 juni in de Gaard!

Jubilarissen werkgroep "Behoud Knotbomen"

50 jaar lid:	Martin van Beek, Cas van Heugten, Leo van Witsen
40 + jaar lid	Arno Duwel
30 + jaar lid	Henny de Mooij, Goswien Stoffels
25+ jaar lid	Bart Damoiseaux, Lambert Pustjens, Mathie Royen

IVN Born
Land van Swentibold

50 jarig jubileum van onze Werkgroep Behoud Knotbomen op 28 juni!

Een bijzonder jubileum omdat onze knotgroep vrijwel zeker de oudste, nog actieve knotgroep in Limburg is.

Hoe krijg je het voor elkaar om 50 jaar lang een groep te organiseren die in ruil voor koffie met wat lekkers en “knottersloon” bestaande uit een kop erwtensoep, op vaak gure winterdagen toch de ladder op wil gaan om wilgen en populieren te knotten?

De sociale factor van samen in en voor de natuur lekker bezig te zijn, zal hierbij de doorslag hebben gegeven. Dit is ook de rode draad binnen ons IVN. In de loop der jaren zijn er uiteraard mensen gestopt of overleden, maar steeds lukt het weer om mensen te enthousiasmeren om mee aan de slag te gaan.

Door de tomeloze inzet van de werkgroepleden staan er nog vele knotbomen hier in het Land van Swentibold. Om een idee van de hoeveelheid bomen te geven. Aan de Teggerweg bij Einighausen staan 70 knotwilgen en Knotpopelieren. En ook de wilgen rond het dierenhulpcentrum, de Poolmolen in Holtum en langs de Kingbeek vragen veel aandacht. Zo zorgt de noeste arbeid van de knotgroep ervoor dat er in 2025 nog zoveel knotbomen zijn.

Knotten bij de Poolmolen

Knotbomen zijn erg belangrijk voor de natuur. Op en in een wilg kunnen wel 800 soorten dieren voorkomen. Ze zijn zeer belangrijk voor de eerste bijenhommelkoninginnen die uit, de in maart al bloeiende knotwilgen, nectar en nestmateriaal halen. Oudere bomen zorgen voor nestgelegenheid voor o.a. steenuilen. Kortom een enorme bron aan biodiversiteit.

Daarnaast heeft de knotgroep nog aandacht voor hoogstam-fruitbomen en wordt een speciale knotdag voor kinderen en de Natuurwerkdag georganiseerd.

Chapeau voor al dit werk!

Namens de leden van IVN Born- Land van Swentibold wil ik alle jubilarissen en leden van de knotgroep van harte feliciteren met dit bijzondere jubileum! Op 28 juni zullen we er een mooie dag van maken.

Wim Wackers

Gedachten en Dankbaarheid over 50 jaar Werkgroep Knotbomen

Nu het Jubileum van onze werkgroep op stapel staat, is mij (Cas van Heugten) door de redactie van Bron 6 en door het Jubileum-comité verzocht om een stukje te schrijven over 50 jaar Knotgroep.

Via Jan Kluskens als Kwartiermaker bij Het Limburgs Landschap was mij al ter ore gekomen dat onze werkgroep de langst bestaande actieve Knotgroep in onze provincie is. Een unieke prestatie toch !

Als initiatiefnemer voor het oprichten van een knotploeg staat mij onder andere bij dat de belangstelling voor de destijds (1974/1975) steeds verder bedreigde knotbomen met name afkomstig was van mijn vader, die toen jachtopzichter/boswachter was bij de Jonkheer van kasteel Wolfrath te Holtum. Vader Pierre van Heugten werd in het dorp ook wel “de Gard” genoemd, beschermer en behoeder dus; hij had bijzonder oog voor natuur en biotoop als basis voor een rijke flora en fauna. De steeds slechter onderhouden knotbomen noemde hij “Koupswieë” en vond hij een verrijking voor natuur en landschap. Zo ontstond mijn persoonlijke interesse om deze juweeltjes te behouden voor de ondergang en stapte ik als jong studentje naar het toenmalige bestuur van het IVN te Born, waar het idee al snel ondersteuning kreeg.

De eerste knotboom was een reusachtig grote knotpopulier nabij de Poolmolen bij Holtum. Weliswaar had die boom vrij acuut onderhoud nodig, anderzijds was deze enorme klus een maatje te groot voor onze zeer enthousiaste, maar onervaren knotgroep.

Erwtensoep na afloop van het klus was ons directe knottersloon, maar het behoud van de vele knotbomen is steeds ons hoofddoel gebleven; niettemin vielen bomen ten prooi aan de onstuitbare uitbreiding door industrie, wegen, havens en dergelijke. Nog maar zelden sneuvelde een knotwilg door achterstallig onderhoud. Ook mogen we trots zijn op de vele tientallen knotwilgen die we als nieuwe potelingen hebben geplant. Met prima onderhoud kunnen we hopelijk nog vele jaren genieten van deze pronkjuweeltjes. Belangrijker is dat natuur en landschap verrijkt blijven met hetgeen onze werkgroep tot stand heeft gebracht. Verjonging van ons ledenbestand is onmisbaar...

Natuurlijk mag niet onvermeld blijven dat we als Knotgroep het onderhoud en het behoud van een aantal fraaie oude hoogstam-fruitboomgaarden op ons conto mogen schrijven ! Kale maar sierlijke silhouetten in het winterse landschap, een zee van rijke bloesem en fris groen in het voorjaar, rijpend fruit in zomer en vroege herfst, altijd een genot om te zien en een onmisbare plek voor veel vogels waarbij het Steenuiltje vaak prominent present is. Behoud en onderhoud van knotbomen en hoogstam-fruitbomen is alleen mogelijk door enthousiaste en actieve mensen die bereid zijn om hun - vaak schaarse - vrije uren te besteden door als groep te werken in de natuur, gedeeltelijk best wel zwaar werk, maar door het gezellig samenwerken zeker geen vervelend werk, ontspannend zelfs ! De pauzes zijn stevast een bron van genot en gezelligheid, zeker in combinatie met goede koffie en cake en rond het middaguur de afsluiting met hete erwtensoep te velde. Hulde aan onze cateraars !

Na ons aanvankelijk bediend te hebben met het Volkswagenbusje van Leo van Witsen, vervolgens lange tijd beholpen hebben met de aanhangwagen van Goswien Stoffels kwam er de Knotkar, onze onvolprezen stabiele gesloten gereedschapswagen met onze ladders, zagen, bijlen, hiepen, touwen, handschoenen, helmen enzovoorts. Een overdekte stalling bij de familie Fuchs te Obbicht is onmisbaar om de Knotkar met ons gereedschap veilig te houden.

Nu zou ik eigenlijk nog veel actieve knotters en oud-knotters bij naam moeten noemen, ook leden die intussen langer of korter geleden zijn overleden. Zonder iemand te kort te doen breng ik die geliefde mensen hierbij in dierbare herinnering. Zonder deze leden zou er geen Knotgroep zijn geweest, zouden er in ons Land van Swentibold weinig knotbomen overeind

zijn gebleven en zouden de fraaie hoogstamboomgaarden er wellicht niet meer zijn.

Dank ook voor de constructieve medewerking van het Limburgs Landschap en de gemeente Sittard-Geleen. Eveneens dank aan de medewerkers van het voormalige IKL, die ons in de 70-er jaren de kunst van het snoeien van de hoogstamfruitbomen hebben bijgebracht.

Laat ik afsluiten met grote dankbaarheid en diep respect voor alle levende en overleden leden van onze werkgroep voor hun enorme inzet en betrokkenheid. “Onze bomen mogen onze getuigen blijven !”

Cas van Heugten, coördinator werkgroep “Behoud Knotbomen”

“ O krinkelende winklende waterding met het zwarte kabotseken aan “

Ieder die al langere tijd lid is van ons IVN denkt hierbij onmiddellijk aan **LEO**. Leo van Witsen stond in 1975 mede aan de basis van de Knotgroep en is daarmee dus jubilaris evenals Cas en Martin. Nu 92 jaar oud en om

gezondheidsredenen wonende in Glana te Geleen. Hij zal, naar te verwachten, niet aanwezig kunnen zijn tijdens de feestelijkheden t.g.v. het 50 jarig bestaan. Jammer, we zijn Leo immers veel dank verschuldigd voor zijn vele verdiensten binnen het IVN. Onze vereniging zonder Leo zou niet zijn wat ze nu is.

Geboren in Groede, Zeeuws Vlaanderen, werd Leo schipper, levend in en met de natuur. Door zijn tweede huwelijk kwam hij in Limburg terecht. Toen in 1975 in de krant om knotters werd gevraagd stond hij direct klaar om de handen uit de mouwen te steken. Daar zou het niet bij blijven. Na zijn

pensionering stelde hij zijn enorme kennis ter beschikking van het IVN. Tijdens de vele reizen op het schip las hij veel. Hij vertelde me over de bibliotheekkasten die hij in de ene haven ophaalde en in de andere weer omwisselde. Daarbij beschikt Leo over grote educatieve gaven. Het natuurgidsendiploma stond nog op zijn wensenlijst en dus gaf hij zich op voor

die opleiding. Ik was zo gelukkig met hem op cursus te zijn. Al tijdens de eerste les voelde het een beetje ongemakkelijk. De kennis die Leo bezit, soms ruim zo groot als van menige docent, zorgde wel eens voor wrijvingen. Leo besloot (eigenlijk: werd verzocht!) wat meer zijn mond te houden om de les wat rustiger te laten verlopen. Tenslotte, met diploma op zak, stelde hij zich beschikbaar aan ieder die een beroep op hem deed en het IVN kwam daarbij op de eerste plaats. Excursies, specialiteit vleermuizen, tentoonstellingen, padden en de boomkikker, geologie, schelpen, sterren enz., een grote veelzijdigheid. Ook het Kasteelpark kon op zijn inzet rekenen, denk aan het Uulke. Zelfs de gemeente ontkwam niet aan zijn druk om meer bekendheid te geven aan de Felddissbreuk, zo markant aanwezig in onze omgeving. December was zijn drukste maand. Op talloze plaatsen verscheen hij als de ideale Kerstman, dikke buik..... woeste witte baard en ,,,cadeautjes.

Regelmatig ging hij terug naar Zeeland om met Klipper “de Avontuur” zeilend voor de “Stichting Traditioneel Zeilend Zeeland” zijn kennis van zee en strand te delen met meevarende gasten. Hieraan

hield hij contacten over met mensen van over heel de wereld.

Leo sprak nooit boekentaal maar altijd vanuit zijn hart, waardoor zijn betrokkenheid met alles waarover hij sprak zo écht overkwam bij oud en vooral jong. Leo is een grote fan van Guido Gezelle. Naar ik vermoed omdat in diens gedichten de band tussen mens, natuur en de schepper centraal staat. De vele vragen in “t Schrijverke” (uit Vlaamsche Dichtoefeningen 1857) legde hij als het maar even kon voor aan zijn vele toehoorders.

Leo, wat was het een genot om zoveel met je samen te kunnen werken. Ik ben je veel dank verschuldigd en velen met mij. Niet alleen voor je kennis maar ook voor de vreugde in het leven die je steeds hebt uitgedragen, gewoon omdat je een bijzonder mens bent en altijd die bijzondere Leo bent gebleven. Ik hoop van harte dat het laatste stukje van je leven vreedzaam zal zijn. Jij hebt het verdiend. Jij hebt altijd de GROOTTE van het KLEINE uitgedragen.

Mieke. (Op internet kunt u het gehele gedicht “t Schrijverke” van Guido Gezelle nalezen en naluisteren).

Een shot wilgenknot

Volgens mij is de werkgroep Behoud Knotbomen daarmee een van de oudste van Nederland, zeker van Limburg. Ik ken eigenlijk geen werkgroep die al 50 jaar bestaat. Je zou kunnen denken dat een werkgroep ooit klaar is met haar werk maar kennelijk is er iets dat ervoor zorgt dat deze groep doorgaat. Natuurlijk is het werk goed voor het landschap, de biodiversiteit en genieten er mensen van de mooie uitzichten. Maar zou het voldoende zijn om zo lang en zo volhardend te blijven knotten? Iets in de groep zorgt ervoor dat er elke derde zaterdag van de wintermaanden geknot wordt. Iets zorgt ervoor dat ze elke herfst weer uit hun zomerslaap ontwaken.

Werkdagen waar oude bekenden elkaar treffen. Er is gezelligheid en kameraadschap tijdens het werk. Er is een resultaat om trots op te zijn en dat heeft de werkgroep geflikt. Net als de bomen blijven de knotters zelf ook vitaal. Een werkelijk bijzonder fenomeen met alleen maar winnaars. Of het moet natuurlijk zo zijn dat deze mensen verslaafd zijn aan hun regelmatige shot. Een shot wilgenknot!

Eigenlijk ben ik wel benieuwd naar het aantal bomen dat geknot en geplant is. Het is zo moeilijk voor te stellen hoe het landschap er zonder hen uitgezien zou hebben. Hoe veel steenuilen, spechten en andere vogels zouden geen nestplek hebben gehad? Bunzingen, wezels, hermelijntjes en muizen zouden geen veilige holle stam hebben gehad om veilig jongen groot te brengen. Hoe veel verhalen over het landschap zouden verdwenen zijn omdat ze niet tijdens het werk verteld werden? Hoe ziet de eerste boom die ze geknot hebben er nu uit? En hoe kaal zou de plek zijn als die boom niet geknot was.

Het is tijd voor een nieuwe tegelspreuk: En de knotter, hij knotte voort...

Proficiat en een dikke pluim

Jan Kluskens

Hoofd Steunpunt Landschapsbeheer

Stichting het Limburgs Landschap

[Blijf via de Landschapsbeheer Nieuwsbrief op de hoogte](#)

Hulde voor de marketentsters van onze jubilerende Knotgroep

Voor onze dit jaar al 50 jaar bestaande knotgroep is behalve de bezorgdheid voor het voortbestaan van de karakteristieke knotbomen ook het 'Knottersloon'; de erwtensoep nadat de klus geklaard is, altijd een belangrijke

stimulans voor de werkgroep geweest. Deze traditie is ontstaan in de begintijd van de knotgroep, toen werd er nog héle dagen gewerkt en in de schuur van de ouders van Cas in Holtum met door mama van Heugten eigen gemaakte snert 'geschäft'.

Met het risico dames te vergeten noem ik hier onder andere Leonie van Beek en Maria Meulenberg. Zij bakten ook pannenkoeken bij de snert. Marry Duwel hielp tussendoor ook mee. Henny de Mooij sjouwde in de jaren daarna vele ketels soep naar soms de meest onbegaanbare locaties. Henny werd daarbij graag vergezeld van haar hond die dol op snert was en de ketel mocht uitlikken. Bladerend door de vele jaarverslagen vond ik zelfs de term 'erwtensoepdoping'! Gelukkig hebben de 'knotters' na afloop nooit met hoeven te blazen om te bewijzen dat ze 'clean' waren. Tijdens de Natuurwerkdagen bakte Annie van Heugten vele cakes en samen met José Hoonings zorgden zij voor zwartbrood met 'huidvleischj'.

Geen wonder dat een van onze voorzitters de knotgroep een 'culinaire smulpapenclub' noemde! De laatste jaren vervult Mieke Dullens met enthousiasme en ook nog appelpannenkoekjes bij de soep, de rol van 'snert marketentster'

Bij deze Hulde voor alle onmisbare stille 'culinaire' krachten!

Arno Duwel

P.S. Mocht ik marketentsters vergeten zijn, dan laat ze mij weten!

Goed weer en een vrolijk, kwetterende veldleeuwerik zorgden voor prima omstandigheden om met 61 vrijwilligers aan de “Maascleanup” in het Elba gebied, Grevenbicht te beginnen op 22 maart jl..

Wat een opkomst, wat een enthousiasme, wat een mooi resultaat!

Ca 5 m3 afval werd verzameld.

We dachten bij onze voorinventarisatie: “het zal wel meevallen”.

Na de handen flink uit de mouwen te hebben gestoken mochten we, “dik verdiend”, genieten van koffie/thee met vlaai geschonken door Jumbo Born.

De betrokkenheid en ondersteuning van de Maascleanup organisatie, het gemeentelager in Born en Natuurmonumenten geven het belang van de opruimactie aan.

“Moeder Maas”, zo’n belangrijke levensader voor de natuur en voor onze woonomgeving is jullie dankbaar.

We willen graag alle betrokkenen hartelijk danken voor hun grote en onmisbare inzet om deze actiedag te doen slagen samen met vele vrijwilligers die ook aan de slag gingen tussen Eijsden en Rotterdam.

Namens IVN Born-Land van Swentibold,
Arno Duwel en Jan Biemans

Nieuw verplaatsbaar uitkijkpunt denkt de grens weg in RivierPark Maasvallei

Het RivierPark Maasvallei introduceerde op 10 april 2025 een nieuw verplaatsbaar uitkijkpunt, dat wandelaars en recreanten de kans biedt om de prachtige riviernatuur vanuit een ander perspectief te ervaren. Deze tijdelijke constructie, gerealiseerd dankzij het INTERREG Project ‘Grenzeloos Landschapstoerisme’, zal de komende jaren op verschillende locaties binnen het RivierPark Maasvallei te vinden zijn. Landsgrenzen zijn hier immers nooit ver weg: tussen België en Nederland, maar ook de Duitse grens is vlakbij. Maar De natuur is hier grenzeloos. En dat kunnen recreanten en bezoekers dankzij dit nieuwe uitkijkpunt voor even ook zelf ervaren.

De eerste locatie waar het uitkijkpunt is geplaatst, bevindt zich dan ook niet toevallig in het ‘Smalste Stukje Nederland’, nabij de monding van de Kingbeek in Illikhoven. Deze voormalige grindlocatie werd recent afgewerkt en kwam in beheer van Natuurmonumenten. Burgemeester Jos Hessels (Echt-Susteren): “Deze serene plek biedt bezoekers een unieke gelegenheid om te pauzeren en te genieten van de rust en schoonheid van de omgeving. Het is de ideale startplek voor dit project, want grenzen typeren onze gemeente als ‘Het Smalste Stukje Nederland’. Hier kan je net ietsje hoger zitten en pal over die grens heen kijken, richting Elen en Maaseik. Wij werken op vele vlakken nauw samen met onze burens, ook op toeristisch vlak.”

Na enkele maanden zal het uitkijkpunt verhuizen naar een ander Maasdorpje, waardoor verschillende delen van het RivierPark kunnen worden (her)ontdekt. De constructie van zo'n 3,5 meter hoog is zo ontworpen dat hij zelf opgaat in het landschap. Het gaat dus om het uitzicht, niet om het uitkijkpunt. De tribune-achtige vorm kan gebruikt worden om hogerop te gaan zitten, maar ook door buurtbewoners om bij te kletsen of als startpunt voor wandelingen. Trek je de komende maanden erop uit om te genieten van het grensoverschrijdende RivierPark Maasvallei? Stop dan zeker eens in Illikhoven ter hoogte van Ruitersdijk 10, nabij kunstwerk 'de Stoel'. Via www.rivierparkmaasvallei.eu blijf je op de hoogte van de locaties waar het uitkijkpunt eind deze zomer naartoe trekt.

Beegse Maasvallei opent Romeins panoramaplatform in Grevenbicht.

Op vrijdag 21 maart is het panoramaplatform officieel geopend. Het platform is een initiatief van de Stichting Beegse Maasvallei. Het ligt aan het wandelpad Elba dat de stichting parallel aan de Maas 3 jaar geleden aangelegd heeft. Het geeft een mooi zicht op Booijen, het buurtschap dat vroeger bij Grevenbicht hoorde. Naast het platform zijn eerder het Natuurleerpad in Schipperskerk en de vogelobservatie-minimuseum Den Deyler op het einde van de Slaperdijk gerealiseerd. Evenals de vogelobservatie is het platform ontworpen door Koen Savelkoul van On-the-Road-Creatives.

Onder brede belangstelling....

Rivierpark Maasvallei, Natuurmonumenten, de provincie Limburg, Leader Zuid Limburg, Sittard-Geleen, IVN, Podiumkerkje

Grevenbicht, Consortium Grensmaas, kunstkring Arnold Sauwen en Promo Stokkem waren aanwezig. M.n. het Consortium Grensmaas is onmisbaar geweest bij de realisering van het platform. De door het CG aangevraagde vergunning werd in augustus 2024 verstrekt. Voor 31-12-2024 moest het platform gerealiseerd en afgerekend worden in verband met het Europees subsidiebeleid. Het CG heeft menskracht, deskundigheid en middelen ingezet om die termijn te halen. Chapeau!

Fluvius aanwezig!

De stichting heeft ervoor gekozen om de Romeinse geschiedenis van de Beegse Maasvallei (de Belgische en de Nederlandse zijde) op een speelse manier in beeld te brengen op het platform. Daarvoor maakt de Romeinse soldaat Fluvius een virtuele tocht door de Maasvallei die op het platform zichtbaar gemaakt wordt.

Even later kwam Fluvius zelf in zijn strijdswagen, “getrokken door zijn deux cheveaux”, ten tonele. Hij sloot af met een chronogram van Ben Bongers:

“Mosa NoMiNbUs BestIIs NatUrae Vero totI FaVeat”

(de Maas moge de mensen, de dieren, ja waarlijk, de hele natuur begunstigen. De rode letters vormen samen het jaartal **2025**)

Ter hoogte van het platform steekt hij de Maasgeulen over om terug te gaan naar Férèsne. Hij passeert een jupiterbeeld dat op een viergodensteen staat en rijdt nog langs een castellum. Beide objecten zijn aan Belgische zijde teruggevonden bij de grindwinning. De belgische historicus Pieter Craenen heeft het verhaal van Fluvius nog eens op historische feiten gecheckt.

Het platform is tussen zonsopgang en zonsondergang te bezoeken via het wandelpad over de Elba. Dat kan vanaf de fietsveerstoep op de dijk aan de rand van het dorp of vanaf het einde van de Heuvelsweg: De dijk oversteken en via het poortje het wandelpad in het natuurgebied Elba volgen. (Bij de haakse bocht van het pad voor de Maas, ligt het platform, ca. 150 mtr vanaf de dijk.)

De Maas lag in de Romeinse tijd veel meer naar het westen en waaierde na Meeswijk breed uit. Het verval is vanaf Berg dan ook minder groot. De doorwaadbaarheid werd daardoor gemakkelijker.

Vogelwacht Limburg en IVN Born-Land van Swentibold organiseren samen de
Vervolg cursus 2025-2026

“Vervolg cursus herkennen van vogels”

Plaats: De Gaard, **Jean Barbou van Roosterenstraat**, Kasteelpark 36, 6121 XK Born
Lesavonden van 19.30 uur tot 21.30 uur.

Duur van de excursies ca. 3 uur.

Cursusleiders: **Chrit Gijsen** en **Meinse van der Velde**.

Alle lesavonden zijn op woensdagavond en de excursies in het veld zijn op zondagochtend.

	Lesavond	Excursie	Tijdstip excursie	Gebied/verzamelplek/Parkeren
	Woensdag(en)	Zondag(en)		
1	15 okt.	19 okt. 2025	08.00 uur	Molenplas De Hompesche molen, Molendijk 6, Stevensweert
2	12 nov.	16 nov. 2025	08.30 uur	Station Schin op Geul, Baanweg 1, 6305 PH Schin op Geul
3	14 jan.	18 jan. 2026	08.30 uur	WML Plas Beegden. Sportvelden Baexemerweg Beegden
4	11 feb.	15 feb. 2026	08.30 uur	Isabellagriend, Marktstraat/Hoofdstraat Herten
5	18 mrt.	25 mrt. 2026	07.30 uur	Jabeek, Achter de kerk, Dorpstraat 34, 6454 AG Jabeek
6	15 apr	19 april 2026	07.30 uur	Isenbruch, Engelbertstrasse 1A Isenbruch
7	20 mei	17 mei 2026	07.30 uur	Koningsteen, Waterstraat , Thorn

De kosten van deze cursus voor volwassenen bedragen € 40,00, leden van de Vogelwacht Limburg betalen € 30,00. Door het betalen van het juiste bedrag bent u aangemeld voor deelname.

De gegevens zijn: **NL96 INGB 0001 2310 65** t.n.v. Vogelwacht Limburg o.v.v. “**Cursus IVN Born**”

Voor het gebruik van de Gaard incl. koffie of thee en een koekje! rekent het IVN eenmalig **contant € 10,-** te voldoen bij de aanvang van de eerste cursusavond.

Na het betalen van het cursusgeld graag ook nog een e-mailberichtje sturen dat je je hebt ingeschreven naar onze cursuscoördinator: info@raymondoostwegel.nl

- Cursusleider 1: Chrit Gijsen, 06- 52481052, cjm.gijsen@home.nl
- Cursusleider 2: Meinse van der Velde 06-13300436, meinse.vd.velde@kpnmail.nl

Raadpleeg ook de websites:

<https://www.ivn.nl/afdeling/born-land-van-swentibold> en

<http://www.vogelwacht-limburg.nl/>

Ps. U ontvangt uw overboeking uiteraard retour als de cursus onverhoopt te weinig deelnemers trekt.
Wijzigingen in het programma worden tijdig gemeld.

Wandelen langs de Vloedgraaf

Op zondag 18 mei hebben we een wandeling gemaakt langs de Vloedgraaf in Susteren. Deze werd geleid door Hans Dings die werkzaam is bij Waterschap Limburg en dus veel over de Vloedgraaf kon vertellen. Dit was een beek die gegraven is om het water van de aangrenzende akkers en het afvalwater af te voeren om zo de Rode Beek en de

Geleenbeek te ontlasten.

Haar stroomgebied begint bij Kasteel Millen en ze mondt in de Geenbeek in Susteren uit. Wat eerst een lange rechte beek was is in 1992 door het Waterschap Limburg in een meanderende beek veranderd.

Daarvan zijn de gevolgen nu goed zichtbaar. Veel verschillende planten en dieren komen er voor. De

IJsvogel, de Grote gele kwikstaart, de Bever en de Beverrat zijn er al gespot. Wij gingen met ongeveer 20 personen van start en na afloop was iedereen enthousiast omdat er in dit gebied normaal niet gewandeld mag worden. Richting Nieuwstadt is de beek een paar weken omzoomd door de kleur geel. Koeien van verschillende rassen begrazen het gebied. Een verslag van een mooie wandeling.

Marleen Bokken.

Gids of locatie nodig?

U kunt gebruik maken van de faciliteiten van IVN Born

De vergoedingen (ten gunste van onze verenigingskas) zijn:

	Niet IVN Lid	IVN Lid
IVN natuurgids (max.20 pers.)	€ 50,00	€ 25,00
Volgende natuurgids	€ 25,00	€ 12,50
Gebruik Bron6 / de Gaard	€ 50,00	€ 25,00
Koffie/thee per persoon / per dagdeel	€ 1,00	€ 0,50

In “De Gaard”, bij het Kasteelpark in Born, en in IVN-home “Bron 6”, gelegen in het Limbrichterbos, kunnen maximaal respectievelijk 35 en 25 personen verblijven.

Denk aan de veiligheid.

Het is ook mogelijk dat u zelf koffie/thee/frisdrank enz. meeneemt.

Alcoholische dranken zijn niet toegestaan

Heeft u belangstelling, neem dan graag tijdig contact op met
Jan Biemans 06-25581522 of Arno Duwel 046 485 300

Oproep: Wespenstichting zoekt verhuisplaatsen voor wespennesten

We verwachten dit jaar een goed wespenjaar, wat betekent dat we ook verwachten nogal wat wespennesten te (laten) verplaatsen. En bij die verplaatsingen hoort ook dat we plekken nodig hebben waar deze wespennesten naartoe kunnen. Weten jullie hier wellicht iets voor?

Wat we nodig hebben zijn plekken:

- waar we liefst meerdere wespennesten kunnen plaatsen (enkele vierkante meters);
- die (in ieder geval enigszins) beschut zijn (liefst overdekt dus, eventueel waar we zelf een soort afdak kunnen bouwen), niet vol in de zon, en zo dat er geen vandalen bij kunnen komen, liefst ook dat (kleine) roofdieren er niet bij kunnen komen;
- waar we zelf nog eens langs kunnen om te controleren hoe het gaat met de nesten.

De verplaatste wespennesten zetten we liefst op enige hoogte neer. Dat is onder andere om te voorkomen dat kleine rovers erbij kunnen komen. Concreet heb ik zelfs een situatie waarbij een nest van de Europese hoornaar uiterst waarschijnlijk verplaatst moet worden. Als we dat gaan doen zouden we zelfs een kast kunnen bouwen met een (plexi)glasplaat erin, waardoor het bestudeerd kan worden. Kunnen jullie hierin op de een of andere manier iets betekenen?

Redactie: Mieke Dullens, Jan Biemans, Arno Duwel, Hennie
Hennie Rozie

IVN secretariaat: Hennie Rozie

Mispelboom 28 6123 BB Holtum. Tel: 0651327877

Tel: 046 – 4511993 IVN bankrek: NL64Rabo 010 83 94 948

E-mail: ivnborn.secretaris@gmail.com

Website: www.ivn.nl/afdeling/born-land-van-swentibold

Facebook: <https://www.facebook.com/ivnlvs.born/>

Ter informatie, de diverse lidmaatschappen en de bijbehorende contributies voor 2025.

Soort	Contributie*)	Wat houdt dit in	Je krijgt
IVN-lid	€ 25,00	Lid IVN landelijk en IVN-Born	4 x Bron6 4 x Mens & Natuur
Huisgenoot-lid (alleen samen met een IVN-lid)	€ 12,50	Lid IVN landelijk en IVN-Born	
Donateur	€ 12,50	Donateur IVN-Born	4 x Bron6

Een hogere bijdrage wordt natuurlijk zeer op prijs gesteld.

Natuurgids: een IVN-lid of een donateur kunnen aan hun lidmaatschap een abonnement op de Natuurgids toevoegen tegen gereduceerd tarief (€ 20,-/jr.*). U ontvangt dit mooie tijdschrift dan 8 x per jaar.

***Dit geldt alleen bij een collectief abonnement via lokale IVN.**

Betaalwijze: Incasso

Dit heeft onze voorkeur. In maart 2025 zal het bedrag geïncasseerd worden. Heeft u nog geen machtiging afgegeven en wilt u dit alsnog doen:

Het machtigingsformulier vindt U op onze IVN-website op de pagina 'Incassomachtiging lokale leden en donateurs'.

Betaalwijze: Eigen overboeking

Graag pas in maart 2025 na ontvangst van uw contributienota het bedrag overboeken naar: IVN Born-Land van Swentibold

IBANnummer: NL64RABO 01083 9494 8

Vermeld hierbij uw naam en lidnummer. Dit staat op de nota!

Indien U zelf Uw bank gemachtigd heeft voor een periodieke overboeking, graag het contributiebedrag controleren en indien nodig aanpassen.

Donderdag 19 juni: 19.30

Lezing met workshop: "Keukenkruiden en hun toepassingen" door Gertie Cordewener.
Locatie: Podiumkerkje, Heilig Kruisstraat 30, Grevenbicht. Parkeren op de Markt van Grevenbicht. Info: Marry Duwel 046-4853003

Zaterdag 28 juni 14.00 - 16.30 uur

Jubileum: Knotgroep 50 jaar actief. Huldiging jubilarissen en fotopresentatie waardoor vele herinneringen worden opgehaald.

Locatie: de Gaard, Kasteelpark 36, Born. Parkeerplaats rechts aan einde van Jean Barbou van Roosterenstraat, Born. Voor verdere informatie zie onze IVN-website. **Graag aanmelden bij IVN-secretariaat ivm de catering.** Info: Cas van Heugten 06-51356231

Zondag 17 augustus 14.00 uur

Geen Kroedwusj maar Maaswusj maken in de Elba.

Start: Oude Veerstraat Grevenbicht, nabij het veertje. Info: Marry Duwel 046-4853003

Zondag 31 augustus: 9.00 uur

Fietstocht: Voor verdere informatie zie onze IVN-website. Info: Cas van Heugten 06-51356231

Dinsdag 9 september 18.30 - 20.30 uur

Excursie naar boomkwekerij en plantencentrum

H. Maessen BV, Rijksweg Zuid 23, Echt.

Graag aanmelden bij en info: Jan Biemans; 06-25581522

Zondag 14 september: 13.30 - 16.30 uur

Inloopdag Bron 6, met wandeling.

Tijdens de open dag willen wij u kennis laten maken met de vele activiteiten van het IVN.

Onder het genot van een gratis kop koffie kunnen bezoekers praten met leden van de verschillende werkgroepen. Info: Jan Biemans; 06-25581522

Parkeren: P-plaats Dierenbescherming Limburg, Langereweg 9, Born.

Donderdag 25 september: 19.30 uur

Lezing: Watermolens in het Geleenbeekdal en de waarde van de omliggende beekdalen en cultuurlandschappen door Jac Dehing. Info: Arno Duwel; 046-4853003. Locatie: Podiumkerkje, Heilig Kruisstraat 30, Grevenbicht. Parkeren op de Markt van Grevenbicht

Even lekker neuzen ...

... voor een goed boek

www.boekhandelkrings.nl

Brandstraat 23, 6131 CS Sittard
046 - 452 81 00 | sittard@boekhandelkrings.nl

P Snel Drukkerij Pasklaar

**Voor Verantwoord
Drukwerk**

Koffiehuis “het ijzerenbos”

Ook Uw Adres voor:

- * Feesten / Partijen
- * Teambuilding
- * Koffietafels
- * Vergaderingen

Heerenstraat 3a Susteren Tel: 046-4395545

www.koffiehuishetijzerenbos.nl